

Onderwerp	Langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag"
Versienummer	01
Dossiernummer	2636
VV-datum	donderdag 2 februari 2023
agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. Bij verdere uitwerking van de langetermijnstrategie uit te gaan van de geldende gestelde omgevingswaarden en het ongunstige klimaatscenario op de middellange termijn en het ongunstige klimaatscenario op de lange termijn.
2. Bij de verdere uitwerking van de langetermijnstrategie uit te gaan van vijf strategische doelen:
 - a. We willen altijd zo goed mogelijk weten wat er op de regio afkomt en streven ernaar om toekomstbestendige keuzes te maken.
 - b. Ontwikkelingen dragen in principe positief bij het vergroten van de wateroverlastrobuustheid.
 - c. We streven ernaar dat ook andere partijen bijdragen aan het verkleinen van de kans op wateroverlast en het beperken van de gevolgen.
 - d. Het watersysteem en de leefomgeving zijn veerkrachtig bij extremen.
 - e. We werken stapsgewijs en zoeken steeds naar maatschappelijk te dragen verhouding tussen de kosten en de baten, zonder kansen te laten liggen.
3. De toekomstige opgaven te verdelen over zes oplossingsrichtingen: vasthouden, bergen, verdelen, afvoeren, gevolgbeperking en accepteren.
4. De langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag" vast te stellen (DMS2147255).
5. Kennis te nemen van de acht implementatiesporen behorend bij de langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag", zoals opgenomen in bijlage 2 (DMS2148441).

2) Aanleiding

Het klimaat verandert, de extreme neerslag neemt toe. Ook afgelopen jaren werden meerdere gebieden in Nederland geteisterd door extreme neerslag (ook boven-normatief) met wateroverlast als gevolg (o.a. in Limburg, Duitsland, België en Luxemburg (juli '21)) en Noord-Holland (juni '21)). In het gebied van Delfland hebben we de afgelopen jaren al talloze maatregelen genomen om wateroverlast te voorkomen. Ons gebied voldoet voor 98,7 % aan de wateroverlastnormen van de provincie bij het huidige klimaat. Voor de laatste 1,3% is het Uitvoeringsprogramma Wateroverlast 2023-2027 ontwikkeld. Dit uitvoeringsprogramma wordt ook ter besluitvorming voorgelegd aan de Verenigde Vergadering van 02 februari 2022.

Een blik op de toekomst vertelt ons echter ook dat ons gebied dichtbevolkter, nog dichter bebouwd en intensiever gebruikt zal worden. De gevolgen van klimaatverandering zullen daardoor nóg sneller zichtbaar en voelbaar zijn. Om ook in de toekomst droge voeten te kunnen houden en in dit gebied te kunnen blijven wonen, werken en recreëren, moeten we nu al anticiperen en op sommige locaties meer doen dan de huidige normen ons nu voorschrijven. Daarom heeft het Hoogheemraadschap van Delfland de langetermijnstrategie ontwikkeld.

3) Beoogd effect

De langetermijnstrategie wateroverlast biedt een kader en vormt de basis voor de inzet van Delfland op het gebied van het voorkomen en/of beperken van wateroverlast uit het regionale watersysteem door extreme neerslag om (samen met medeoverheden, bedrijven,

instellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners) te komen tot een waterrobuuste en klimaatbestendige regio in 2050 en daarna. Het is een startpunt voor de inhoudelijke doorontwikkeling van ons beleid en handelingsperspectieven - zowel op korte als langere termijn.

4) Kernboodschap

Het klimaat verandert sneller dan we eerder dachten. Dit zorgt voor een toename van extreme neerslag. De effecten op het regionale watersysteem én de leefomgeving zijn groot. Dit vraagt ons om nog verder vooruit te kijken - en te handelen. Hiermee kunnen we voorkomen dat we als regio in een situatie komen waarin we ons niet (eenvoudig) kunnen aanpassen en voorkomen we hoge kosten voor schade herstel of aanpassingen. Door verder vooruit te kijken kunnen we voorkomen dat we nu investeringen doen of zaken nalaten waar we later spijt van krijgen.

We zien het als onze verantwoordelijkheid, als waterbeheerder van het regionale watersysteem, met onze kennis, inzichten en informatie van het regionale watersysteem, om ons proactief in te zetten voor een betere toekomst. We kiezen bewust voor de rol van samenwerkende overheid, maar laten niet na om waar nodig ook als rechtmatige, presterende en responsieve overheid te fungeren. We kiezen ervoor om op het gebied van wateroverlast een actieve (regie)rol te spelen.

De langetermijnstrategie is een startpunt voor de inhoudelijke doorontwikkeling van ons beleid en handelingsperspectieven - zowel op korte als langere termijn - om (samen met andere actoren, zoals medeoverheden, bedrijven, instellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners) te komen tot een waterrobuuste en klimaatbestendige regio in 2050 en daarna. Onze missie daarbij is dat we de huidige en toekomstige uitdagingen door een teveel aan neerslag niet afwentelen op toekomstige generaties en de omgeving, en dat toekomstbestendige (wateroverlast)keuzes in samenhang met andere uitdagingen worden gemaakt waarbij rekening wordt gehouden met de huidige en toekomstige uitdagingen (zoals klimaatverandering en bodemdaling) en met huidige en toekomstige (beheer)kosten. We zoeken actief naar kansen om te versnellen en wachten niet tot 2050.

We kijken hierbij verder vooruit, zo krijgen we grip op wat er op de regio af komt. We verbreden onze blik in de zoektocht naar oplossingsrichtingen (ook buiten het watersysteem en in alle lagen van de veiligheidsketen). We ontwikkelen in samenwerking met andere partijen toekomstgerichte wateroverlastplannen. Hiermee weet eenieder wat er waar en wanneer nodig is en hoe we samen de regio waterrobuust kunnen maken op het gebied van wateroverlast.

Als waterschap kunnen we daarmee aan de slag. We zorgen dat we klaar staan om, daar waar mogelijk, de wateroverlastopgave te verbinden aan andere ontwikkelingen en opgaven in ons gebied.

We streven naar een situatie waarin water(overlast) en bodem sturend is en 'elke schop in de grond' water(overlast)robuust is. Ontwikkelingen dragen in principe positief bij aan het vergroten van de wateroverlastrobuustheid. Het totaal van ontwikkelingen in een gebied zorgen per saldo voor een positieve bijdrage. Zo voorkomen we dat we als regio later spijt krijgen van huidige investeringen en grijpen we kansen die juist positief doorwerken voor een klimaatbestendige toekomst.

Als waterschap (en medeoverheden) kunnen we de kans op wateroverlast nooit helemaal uitsluiten. Er blijft altijd een restrisico. We vergroten het bewustzijn hiervan en geven inzicht in waar de kwetsbaarheden zijn. We ontwikkelen handelingsperspectieven waarmee eenieder zelf ook maatregelen kan treffen in het voorkomen én beperken van wateroverlast.

Daarnaast gaan we ervoor zorgen dat het regionaal watersysteem én de leefomgeving nog beter betrokken zijn bij de crisisbeheersing en alle lagen van de veiligheidsketen. We richten ons op extreme neerslag scenario's die verder reiken dan dat we ons kunnen voorstellen. Daardoor zijn we beter voorbereid om tijdens calamiteiten snel keuzes te maken en snel te kunnen handelen. Ook ontwikkelen we instrumenten en ontsluiten we informatie zodat

enerzijds we snel kunnen handelen en anderzijds de 'water' gerelateerde zelfredzaamheid bij inwoners wordt vergroot.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- 24 januari 2023: Aanpassing beslispunten VV tav Vaststelling langetermijnstrategie Wateroverlast n.a.v. Cie WKK 17 jan 2023 – vastgesteld door D&H
- 17 januari 2023: strategie wateroverlast, commissie WKK
- 10 januari 2023: Technische sessie Langetermijnstrategie Wateroverlast
- 13 oktober 2022: Presentatie langetermijnstrategie wateroverlast, informatieve VV.
- 30 augustus 2022: Presentatie langetermijnstrategie wateroverlast, beeldvormend DH.
- 10 mei 2022: Presentatie langetermijnstrategie wateroverlast, commissie WKK.
- 26 april 2022: Presentatie langetermijnstrategie wateroverlast, beeldvormend DH.
- 22 februari 2022: brief VV: Planning en proces strategie voorkomen wateroverlast lange termijn
- 16 december 2021: Wijzigingen in de beleidsnota 'Beperken en voorkomen wateroverlast' (kenmerk 2420) vastgesteld door VV
- 2 november 2021: Toezegging om de VV te informeren over het proces en de planning van het opstellen van een langetermijnstrategie voor het voorkomen van wateroverlast, commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.
- 12 oktober 2021: Presentatie strategie wateroverlast, informatieve VV.
- 9 juni 2020: Brief VV: Voorkomen Wateroverlast Delfland 2027-2050: Informeren vastgestelde doelstelling als vertrekpunt strategie
- 26 mei 2020: Doelstellingen vastgesteld als vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling van de strategie Voorkomen Wateroverlast Delfland 2027-2050, dossiernummer 1567. Vastgesteld door D&H. De VV is middels een brief geïnformeerd, DMS 1449904.
- 10 juli 2014: beleidsnota 'Beperken en voorkomen wateroverlast' (kenmerk 1124991) vastgesteld door VV.

6) Regelgeving en Beleid

Op verschillende overheidslagen is beleid en regelgeving vastgesteld. Parallel aan het traject van de ontwikkeling van de langetermijnstrategie spelen er diverse landelijke en regionale ontwikkelingen, enerzijds gelieerd aan de woningnood (en daaraan gekoppelde woningbouwopgave), anderzijds aan opgetreden calamiteiten (wateroverlast Limburg), die uiteindelijk zullen doorwerken op regionaal en lokaal niveau. **Deze strategie past binnen en/of is ondersteunend aan deze beleidskaders.** Onderstaand een overzicht van relevant beleid en ontwikkelingen.

Rijk:

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2020)

Alle overheden hebben samen de ambitie vastgelegd dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Als tussendoel is vastgelegd dat overheden in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen hebben vastgelegd in beleid. Delfland heeft zich hieraan gecommitteerd met het vaststellen van het waterbeheerprogramma 2022-2027.

Deltaprogramma & Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie staan alle projecten en maatregelen die ervoor gaan zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zijn zeven ambities opgenomen (Kwetsbaarheden in beeld, Risicodialogen en strategie, Uitvoeringsagenda's opstellen, Meekoppelkansen benutten, Stimuleren en faciliteren, Reguleren en borgen en Handelen bij calamiteiten). Hierin staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen versnellen en intensiveren. De overheden werken met elkaar samen in 45 werkregio's.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)

"We willen graag dat ons land over 30 jaar nog steeds prettig veilig en gezond is om in te wonen, werken en recreëren. Daarom is het belangrijk nu al na te denken over de keuzes die daarvoor nodig zijn."

Beleidsstafel Wateroverlast en Hoogwater (2022)

Dossiernummer: 2636

In het najaar van 2021 is de beleidstafel Wateroverlast en Hoogwater ingesteld met als doel te leren van de opgetreden situatie in Limburg om als Nederland nu en in de toekomst beter gesteld te staan voor de gevolgen van een periode van extreme neerslag. In maart 2022 heeft de beleidstafel haar eerste advies gegeven. Eind 2022 geeft de beleidstafel haar eindadvies. Een groot aantal van de aanbevelingen raken de werkzaamheden van het waterschap.

Beleidsbrief 'Water en bodem sturend' van IenW (25 november 2022)

Door water en bodem sturend te laten zijn in de ruimtelijke ordening, kunnen we in Nederland ook in de toekomst met een ander en grillig klimaat blijven leven, wonen en werken. In de beleidsbrief staan structurerende keuzes die richting geven voor de komende decennia vanuit het Rijksprogramma 'water en bodem sturend'.

Landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ontwikkelt een landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving. De maatlat schept het kader voor klimaatadaptief bouwen en richt zich op locatie-inrichting en manier van bouwen. Het gaat daarbij om de klimaatthema's hitte, wateroverlast, droogte en gevolgsbeperking van overstromingen. Deze maatlat moet eind 2022 klaar zijn.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

De overheid wil vóór 2030 de natuur versterken, de waterkwaliteit verbeteren en meer doen tegen klimaatverandering. Onder meer de stikstofuitstoot in de buurt van natuurgebieden moet fors omlaag. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) gaat samen met provincies, waterschappen, gemeenten en maatschappelijke partners, grondeigenaren en grondgebruikers op zoek naar oplossingen per gebied.

Nationale klimaatadaptatiestrategie 2016 (NAS)

De Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) zet de koers uit voor een klimaatbestendig Nederland: deze strategie brengt nieuwe initiatieven voor klimaatadaptatie op gang, en versnelt en verbreedt bestaande initiatieven.

Nationale Aanpak Klimaatadaptatie Gebouwde Omgeving

De Nationale Aanpak Klimaatadaptatie Gebouwde Omgeving gaat over het aanpassen van de gebouwde omgeving aan het toekomstige klimaat en de weerextremen die zich nu al voordoen (klimaatadaptatie). Met de gebouwde omgeving worden zowel de gebouwen zelf, als de omgeving waarin de gebouwen staan bedoeld.

Woningbouw

Toevoegen van 235.460 woningen bruto in Zuid-Holland.

Provincie:

Reglement van bestuur (2019) en Omgevingsverordening (2021) Zuid-Holland

In het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland is Delfland belast met het beheer van (onder meer) het regionale watersysteem in haar beheergebied. Op grond van de Waterwet heeft de provincie Zuid-Holland in de provinciale omgevingsverordening eisen gesteld aan het regionale watersysteem in de vorm van omgevingswaarden (normen). Voor de veiligheid van regionale waterkeringen hebben wij als waterschap de resultaatsverplichting om waterkeringen zo te ontwerpen en te verbeteren dat deze voldoen aan de, in de provinciale omgevingsverordening gestelde, omgevingswaarde. Daarnaast hebben wij een inspanningsverplichting voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud dat hoort bij deze omgevingswaarden. Voor het voorkomen van overstroming vanuit regionale wateren hebben wij als waterschap een inspanningsverplichting om regionale wateren, met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit, zo in te richten dat deze voldoen aan de omgevingswaarden. Voor het voorkomen van overstroming vanuit regionale wateren is 2027 als datum gesteld waarin het systeem aan deze omgevingswaarden voldoet. De verordening laat in het midden hoe rekening te houden met klimaatverandering en nieuwe doelstellingen na 2027.

Adaptatiestrategie 'Weerkrachtig Zuid-Holland'

Klimaatadaptatiestrategie geeft richting aan de inzet van de provincie Zuid-Holland op het gebied van klimaatadaptatie en bodemdaling en is een startpunt voor inhoudelijke doorontwikkeling van het omgevingsbeleid van de provincie.

Convenant Klimaatadaptief Bouwen

Reeds in 2018 heeft de Provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om met publieke en private partijen in de bouwsector te bekijken of er een impuls gegeven kan worden aan klimaatadaptief bouwen. Dat heeft geleid tot het convenant klimaatadaptief bouwen. Delfland is één van de partijen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit convenant. In het kader van dit convenant is er de afgelopen jaren aan diverse producten gewerkt, zoals een leidraad klimaatadaptief bouwen, een programma van eisen en een routekaart. De afspraken die in het kader van dit convenant zijn gemaakt staan model voor de momenteel in ontwikkeling zijnde landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen (zie hierboven onder Rijk).

Klimaatonderlegger

De provincie maakt samen met de Zuid-Hollandse waterschappen een "klimaatonderlegger". De klimaatonderlegger geeft vanuit bodem, water en klimaatverandering inzicht in de geschiktheid van een gebied voor de gebruiksfuncties wonen, landbouw en natuur. De provincie Zuid-Holland en de waterschappen gaan bij het plannen van functies die na 2030 gerealiseerd worden een klimaatonderlegger gebruiken.

Delfland:

Begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2026

"De ambitie is om in 2050 een zo klimaatbestendig en robuust mogelijk watersysteem te hebben en te houden."

Waterbeheerprogramma 2022-2027 (WBP6)

In het waterbeheerprogramma is onder andere als doel opgenomen: De regio Delfland is klimaatbestendig en waterrobuust in 2050. (Thema: "Klimaatadaptatie en hemelwater")

Watervisie (2019)

"Delfland signaleert en agendeert bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming wateroverlast-risico's als gevolg van extreme neerslag. Delfland adviseert over maatregelen, nu en in de toekomst, om die risico's te voorkomen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten wateroverlast-risico's minimaal gelijk blijven en bij voorkeur afnemen. Delfland stimuleert dit door inbreng van kennis en medefinanciering."

Delflandse aanpak klimaatadaptatie, op weg naar een klimaatbewuste regio (2017)

Delfland heeft een aanpak voor klimaatadaptatie ontwikkeld die ertoe moet leiden dat de regio in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. De aanpak is erop gericht om een beweging in de maatschappij op gang te brengen (te ondersteunen en daar waar nodig te versterken), waarbij iedereen (bewoners, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties en (mede)overheden) zelf actie onderneemt en maatregelen treft ten behoeve van een klimaatbestendigere regio.

Beleidsnota Voorkomen en beperken wateroverlast (2014, gewijzigd 2021)

Geeft op hoofdlijnen aan op welke manier Delfland invulling geeft aan de wettelijke taak op het gebied van het waterkwantiteitsbeheer, specifiek voor het aspect wateroverlast. Dit behelst het op orde brengen en houden van het watersysteem. In de implementatiefase van deze langetermijnstrategie zal de beleidsnota worden aangescherpt.

7) Financiën

Binnen de programmalijn klimaatadaptatie is in 2023 een bedrag van € 100.000 gereserveerd voor de verdere uitwerking (en eerste implementatiestappen) van de strategie. Hiermee kunnen tevens de met de implementatie samenhangende financiële consequenties in beeld worden gebracht en zullen - zo nodig - aanvullende voorstellen in de reguliere P&C cyclus worden gedaan.

De strategie bevat geen concrete uitvoeringsmaatregelen.

Het klimaatadaptief maken van maatregelen, die in het kader van het oplossen van wateroverlastknelpunten tot 2027 (i.c. het voldoen aan de provinciale norm voor wateroverlast) worden uitgevoerd, maakt onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Wateroverlast 2023-2027. Deze langetermijnstrategie geeft hiervoor kaders.

Voor concrete uitvoeringsmaatregelen die buiten dit kader vallen zullen separate investeringsvoorstellen worden opgesteld. Vanaf 2028 worden uitvoeringsmaatregelen volgend uit de toekomstbestendige (gebiedsgerichte) wateroverlastplannen opgenomen in de strategische investeringsagenda en begroting.

8) Duurzaamheid

De langetermijnstrategie geeft invulling aan de ambitie van een klimaatbestendige en waterrobuuste regio in 2050 én daarna.

9) Organisatorische en personele consequenties

De coördinatie voor de verdere uitwerking en implementatie is voorsnog belegd bij het programma klimaatadaptatie. De uitvoering van de verschillende implementatiesporen zal belegd moeten worden in de organisatie, en door middel van formele opdrachten aan afdelingsmanagers worden vastgelegd in jaarplannen.

Ten behoeve van de verdere implementatie zal de aankomende 2-4 jaar naar verwachting extra inzet nodig zijn vanuit verschillende afdelingen. De exacte omvang is nog niet bepaald. De totale inschatting is 2-5 fte. Deze extra inzet is voornamelijk t.b.v. het ontwikkelen van toekomstbestendige wateroverlastplannen (ca. 2 fte), aanscherping beleid en instrumenten (ca. 1 fte) en crisisbeheersing (ca. 1-2 fte). In 2023 wordt dit nader geconcretiseerd en waar nodig opgenomen in de begroting.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Dat het klimaat verandert is zeker, de mate waarin is onzeker. De gevolgen van klimaatverandering zijn groot. Kosten voor de uitvoering van maatregelen die samenhangen met de uitvoering van de strategie zijn nog onbekend. Toekomstig inzicht in de financiële omvang van maatregelen kunnen leiden tot aangepast beleid en inzet. Andere voortschrijdende inzichten kunnen ook op termijn leiden tot aangepast beleid en inzet.

Juridische risico's: Geen. De strategie beschrijft welke activiteiten nu en straks worden uitgevoerd, waarbij geldt dat dit nog op hoofdlijnen is en dat hierin ook nog wijzigingen kunnen komen (adaptief). Met de strategie worden geen verplichtingen aangegaan noch bevat de strategie uitspraken of toezeggingen waaraan Delfland is gebonden. De strategie is richtinggevend voor onze inzet als waterschap.

Bestuurlijke, maatschappelijke, communicatie risico's: (te) uitdagende missie, en daardoor niet het gewenste beschermingsniveau voor wateroverlast behouden in de toekomst. Beheersmaatregel: de langetermijnstrategie zelf (Zorgen dat we grip krijgen wat er op ons af komt, en wat er nodig is, nu en in de toekomst. Tijdig de (on)haalbaarheid in beeld brengen. Agenderen bij rijk/provincie/gemeente van de omvang van klimaatadaptatieve opgave op het gebied van wateroverlast vanuit het regionale watersysteem. Indien nodig, op termijn een aanvraag doen bij de provincie om het locatie-specifieke beschermingsniveau te verlagen om de kosten beheersbaar te houden.)

Maatschappelijke risico's: beperkte capaciteit partners.

Financiële risico's: Geen. We gaan nu nog geen financiële verplichtingen aan.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

In de uitwerking en implementatiefase zal de samenwerking met andere partijen worden geïntensiveerd.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De strategie staat niet open voor bezwaar en beroep.

14) Bevoegd orgaan

Op grond van de Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om deze langetermijnstrategie vast te stellen.

15) Toelichting

Klimaatverandering zorgt voor een toename van extreme neerslag (en droogte en hitte). Hoosbuien worden heftiger en komen vaker voor. Zowel in de zomer als in de winter kan dit leiden tot wateroverlast. De gevolgen voor het regionale watersysteem én de leefomgeving zijn groot. Zonder klimaatadaptieve aanpassingen, zonder toekomstbestendige locatiekeuzes voor ontwikkelingen én zonder klimaatrobuust bouwen zal de kans op schade door wateroverlast in de toekomst flink toenemen.

Deze strategie geeft richting aan de inzet van het Hoogheemraadschap van Delfland tegen wateroverlast uit regionale wateren door een teveel aan neerslag. Het geeft ons handvatten om in de toekomst wateroverlast te voorkomen en/of te beperken. Hierbij gaat het over ons eigen handelen en over hoe wij samen met anderen, waaronder andere overheden, inwoners, bedrijven en organisaties, op het gebied van wateroverlast werken aan een waterrobuust en klimaatbestendig Delfland in 2050 én daarna. Het is een startpunt voor de inhoudelijke doorontwikkeling van ons beleid en handelingsperspectieven op de korte en de langere termijn.

De langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag" (DMS2147255) is als volgt opgebouwd:

Wateroverlast-missie:

Delfland:

- Wentelt de huidige en toekomstige uitdagingen door een teveel aan neerslag niet af op toekomstige generaties en de leefomgeving.
- Maakt toekomstbestendige (wateroverlast)keuzes in samenhang met andere uitdagingen waarbij we rekening houden met de huidige en toekomstige uitdagingen (zoals klimaatverandering en bodemdaling) en met huidige en toekomstige (beheer)kosten.
- Zet zich in zodat ook anderen toekomstbestendige (wateroverlast)keuzes kunnen maken.
- Zorgt ervoor dat een actie op de ene locatie niet leidt tot een onbedoelde toename van de kans op wateroverlast elders.
- Zoekt actief naar kansen om te versnellen en wacht niet tot 2050.

Zo dragen we bij aan het creëren van de beste leefomgeving voor gebruikers, nu en in de toekomst.

*Wateroverlast-ambitie**

Delfland zorgt samen met de regio voor een regionaal watersysteem én een leefomgeving die, nu én in de toekomst, robuust zijn bij grote hoeveelheden neerslag, en die voorbereid zijn op extremen. We streven daarbij naar het beste voor de leefomgeving.

** beslispunt 1 in voorliggend besluit is hierop gebaseerd.*

- Deze ambitie staat naast de, in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, voor Delfland gestelde datum en gestelde resultaat- en inspanningsverplichting om te voldoen aan de omgevingswaarden bij het huidige klimaat. Die verplichting bakent de zorgplicht van het waterschap af.
- 'robuust bij grote hoeveelheden neerslag' betekent: Het regionale watersysteem en de leefomgeving zijn zo ingericht dat het beschermingsniveau voor overstrooming vanuit regionale wateren en overschrijding van de regionale en overige waterkeringen, minimaal overeenkomt met de gestelde omgevingswaarden*, het actuele klimaat én adaptief is aan

Dossiernummer: 2636

het toekomstige klimaat. Het regionale watersysteem én de leefomgeving **bewegen mee** met klimaatverandering **door te anticiperen op de gevolgen** van klimaatverandering **op de middellange én lange termijn**.

- 'Voorbereid op extremen' betekent: Het regionaal watersysteem én de leefomgeving zijn goed meegenomen in alle lagen van die veiligheidsketen. Het regionaal watersysteem en de leefomgeving zijn veerkrachtig. Bij extremen blijft het regionale watersysteem beheersbaar en maatschappelijke ontwrichting is daar waar mogelijk voorkomen. In de crisisvoorbereiding richten we ons op toekomstige extreme scenario's die verder reiken dan we ons kunnen voorstellen.
- 'het beste voor de leefomgeving' betekent: Bij het aanpassen en verbeteren van het regionale watersysteem en de leefomgeving staan maatschappelijk verantwoorde oplossingsrichtingen centraal. Delfland stuurt daarbij op een wateroverlast-resultaat en niet op één specifieke oplossingsrichting of methode. We maken afwegingen tussen oplossingsrichtingen, in onze prioritering bij onderzoek en uitvoering, en in onze bijdragen. We houden in de afweging, daar waar mogelijk, rekening met de mate van risicoreductie bij grote hoeveelheden neerslag, het beheersbaar houden van het regionale watersysteem en het voorkomen van maatschappelijke ontwrichting bij extremen, de bijdrage aan andere opgaven, andere belangen, de taken en verantwoordelijkheden van het waterschap en een maatschappelijk te dragen verhouding tussen de kosten en de baten.
- 'met de regio' betekent: Samen met medeoverheden, bedrijven, instellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners en andere relevante belanghebbenden.

De omgevingswaarden (normen) staan in de provinciale verordening. Dit is meestal een generieke waarde. Voor overstroming (inundatie) vanuit regionale wateren kan dit ook voor een gebied een afwijkende omgevingswaarde zijn. Waar het nemen van aanvullende maatregelen te kostbaar is vraagt Delfland een afwijkende omgevingswaarde aan bij Gedeputeerde Staten. Een door de provincie toegekende afwijkende omgevingswaarde is dan de geldende omgevingswaarde voor die gebieden. De systematiek van omgevingswaarden (normen) kan in de toekomst veranderen.

Wateroverlast-samenwerking: Met kennis komt verantwoordelijkheid

- we zien het als onze verantwoordelijkheid, als waterbeheerder van het regionale watersysteem, met onze kennis, inzichten en informatie van het regionale watersysteem, om ons proactief in te zetten voor een betere toekomst.
- We kiezen bewust voor de rol van samenwerkende overheid.
- We kiezen ervoor om op het gebied van wateroverlast en het regionale watersysteem een actieve (regie)rol te spelen.

Strategische doelen:*

1. We willen altijd zo goed mogelijk weten wat er op de regio afkomt, wat er nu en straks nodig is, en hoe we dat samen voor elkaar krijgen. Als waterschap versnellen we nú in het vergroten van kennis en inzicht en het maken van toekomstbestendige keuzes.
2. Ontwikkelingen dragen in principe positief bij aan het vergroten van de wateroverlastrobuustheid. Dit noemt Delfland hydrologisch positief ontwikkelen. Het totaal van ontwikkelingen in een gebied zorgen per saldo voor een positieve bijdrage.
3. Iedereen is zich bewust van een kans op wateroverlast. Iedereen draagt bij aan het verkleinen van de kans op wateroverlast en/of het beperken van de gevolgen van wateroverlast.
4. Het watersysteem en de leefomgeving zijn veerkrachtig bij extremen.
5. We werken stapsgewijs naar een waterrobuust en veerkrachtig watersysteem in 2050 én daarna. In het prioriteren van activiteiten en maatregelen maken we afwegingen. We zoeken naar een maatschappelijk te dragen verhouding tussen de kosten en de baten. We laten kansen niet liggen.

** beslispunt 2 in voorliggend besluit is hierop gebaseerd.*

Implementatiefase-vragen

In de aanloopfase zijn er door de Verenigde Vergadering meerdere vragen gesteld. Deze vragen kunnen pas beantwoord worden als de strategische kaders zoals omschreven in deze strategie zijn vastgesteld door de Verenigde Vergadering. Na vaststelling van deze

langetermijnstrategie zal in Q2, 2023 een brief worden opgesteld waarin onderstaande vragen worden beantwoord. Deze brief zal zich onder andere richten op:

- Inzet dijkleger (bron vraag: informeel commissie WKK, datum 10 mei 2021)
- Plasje van alle winden, Valkenbosvaart (bron vraag: commissie WKK, 2 november 2021)
- Knelpuntenanalyse van het watersysteem (bron vraag: commissie WKK, 2 november 2021)
- Opkisten waterkering waterberging Woudse Polder (bron: schriftelijke vragen commissie WKK, 2 november 2021)
- Motie 'uitbreiding instrument verhardingsactiviteiten' (bron: VV 29 september 2022)

Relatie met Uitvoeringsprogramma Wateroverlast 2023-2027

In 2027 moet het watersysteem voldoen aan de in de provinciale omgevingsverordening gestelde omgevingswaarden voor overstroming vanuit regionale wateren. Het Uitvoeringsprogramma Wateroverlast dat de laatste knelpunten moet oplossen, loopt tot en met 2027. Het streven is dat het watersysteem daarna voldoet aan het basisbeschermingsniveau volgens de vastgestelde normen en het huidige klimaat (Basisstatistiek 2014 of 2019). Bij het treffen van maatregelen wordt meteen gekeken in hoeverre de voorgestelde maatregelen klimaatrobust genoeg zijn. Deze strategie biedt de kaders hiervoor. Het Uitvoeringsprogramma Wateroverlast 2023-2027 wordt ook op 2 februari 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de Verenigde Vergadering.

Wat is er in 2022 allemaal gedaan?

Er is in de afgelopen acht maanden veel ontwikkeld qua informatie, kennis, inzichten, en instrumenten. Normaalgesproken voeren we per gebied watersysteemanalyses elke 6-8 jaar uit, en een watersysteemanalyse heeft een doorlooptijd van ongeveer 1 jaar. In 2022 is voor het **gehele gebied van Delfland** verkennend in beeld gebracht wat verschillende klimaatprojecties kunnen betekenen voor de waterstanden in het watersysteem, de bijbehorende inundatiebeelden door (te) hoge waterstanden, en welke waterkeringen (te) hoge waterstanden moeten keren. Ook hebben we, in samenwerking met Deltares en de provincie Zuid-Holland, in beeld gebracht wat een Limburg bui in ons gebied zou betekenen. Daarnaast is voor elk gebied een eerste omgevingsscan uitgevoerd (meerdere mogelijke oplossingsrichtingen zijn in beeld gebracht). Als waterschap kunnen we helaas niet alles tegelijk. We zijn nu hard bezig met de verwerking, doorontwikkeling en de ontsluiting van deze producten en informatie, zodat we deze vanaf eind Q1 2023 kunnen inzetten.

Prioriteiten voor 2023

Deze strategie vormt het **startpunt** voor doorontwikkeling en implementatie. De prioriteiten voor 2023 liggen op, het aan de hand van de in deze langetermijnstrategie gestelde kaders, 1) implementatie in de organisatie en intensiveren samenwerking met medeoverheden 2) opleveren en ontsluiten van kennis en informatieproducten voor professionals, zoals de waterbeelden en de toekomstige opgave ladder, zodat deze informatie als randvoorwaarde kan worden meegenomen in ruimtelijke ordening en inrichting, zoals water en bodem sturend, woningbouw, nationaal programma landelijk gebied, 3) indien de nieuwe neerslagstatistiek op basis van de te verwachten nieuwe KNMI-klimaatscenario's al beschikbaar is: Watersysteemanalyse boezem (staat initieel gepland voor 2024), 4) beantwoorden van eerder door de VV-gestelde vragen. (Dit komt via brief in Q2). Onder toelichting staan de vragen waarop we ons nu richten. 5) indien mogelijk, identificeren van een aantal kansen voor 'grote stappen snel thuis'.

Aanpassing beslispunten n.a.v. Cie WKK 17 jan 2023

In deze commissievergadering is toegezegd om de beslispunten in het voorstel, dat op 2 februari 2023 aan de Verenigde Vergadering wordt voorgesteld, aan te passen. De aanpassing betreft het toevoegen van drie nieuwe beslispunten. De beslispunten zijn gebaseerd op onderdelen uit de langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag" (DMS2147255). Per beslispunt is hieronder een verwijzing naar de betreffende onderdelen in dit document opgenomen.

- Beslispunt 1: Betreft onderdelen van tabel 2, pagina 13
- Beslispunt 2: Betreft een kortere versie van de strategische doelen in dit document.
- Strategisch doel 1, pagina 17
- Strategisch doel 2: pagina 22
- Strategisch doel 3: pagina 25

Dossiernummer: 2636

- Strategisch doel 4: pagina 26
- Strategisch doel 5: pagina 28
- Beslispunt 3: Betreft een onderdeel van de aanpak behorend bij strategisch doel 1: pagina 20.
- Beslispunt 4: Betreft beslispunt 1 uit eerdere collegebesluit (13 december 2022).
- Beslispunt 5: Betreft beslispunt 2 uit eerdere collegebesluit (13 december 2022).

16) Bijlagen

Bijlage 1. DMS2147255 Langetermijnstrategie wateroverlast Wapenen tegen extreme neerslag

Bijlage 2. DMS2148441 Acht implementatiesporen behorend bij de langetermijnstrategie wateroverlast Wapenen tegen Extreme Neerslag

Dossiernummer 2636

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 24 januari 2023, dossiernummer 2808;

gehoord de commissie Waterkwantiteit en waterkwaliteit van 17 januari 2023.

Overwegende dat:

- Het klimaat sneller verandert dan we dachten. De effecten op het regionale watersysteem én de leefomgeving groot zijn.
- Delfland met vaststelling van het waterbeheerprogramma 2022-2027 zich heeft gecommitteerd aan het bereiken van een water robuuste en klimaatbestendige regio in 2050.
- Delfland met vaststelling van de langetermijnstrategie wateroverlast de kaders stelt voor doorontwikkeling en implementatie van de langetermijnstrategie waarmee wordt gewerkt aan het behalen een wateroverlast-robuste en wateroverlast-bestendige regio in 2050 en de voorbereiding op de gevolgen van klimaatverandering na 2050.
- de bevoegdheid tot regeling en bestuur ofwel kaderstelling en controle berust bij de verenigde vergadering
- het dagelijks bestuur ofwel het college van dijkgraaf en heemraden belast is met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap;

Gelet op:

- Artikel 77 van de Waterschapswet
- Artikel 4.1 en 4.2 van de Omgevingsverordening Zuid Holland

Besluit:

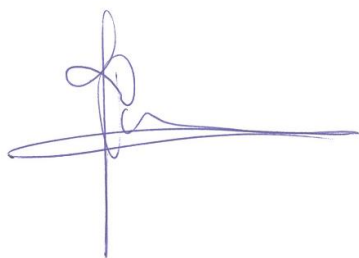
1. Bij verdere uitwerking van de langetermijnstrategie uit te gaan van de geldende gestelde omgevingswaarden en het ongunstige klimaatscenario op de middellange termijn en het ongunstige klimaatscenario op de lange termijn.
2. Bij de verdere uitwerking van de langetermijnstrategie uit te gaan van vijf strategische doelen:
 - a. We willen altijd zo goed mogelijk weten wat er op de regio afkomt en streven ernaar om toekomstbestendige keuzes te maken.
 - b. Ontwikkelingen dragen in principe positief bij het vergroten van de wateroverlastrobuustheid.
 - c. We streven ernaar dat ook andere partijen bijdragen aan het verkleinen van de kans op wateroverlast en het beperken van de gevolgen.
 - d. Het watersysteem en de leefomgeving zijn veerkrachtig bij extremen.
 - e. We werken stapsgewijs en zoeken steeds naar maatschappelijk te dragen verhouding tussen de kosten en de baten, zonder kansen te laten liggen.
3. De toekomstige opgaven te verdelen over zes oplossingsrichtingen: vasthouden, bergen, verdelen, afvoeren, gevolgbeperking en accepteren.
4. De langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag" vast te stellen (DMS2147255).
5. Water te nemen van de acht implementatiesporen behorend bij de langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag", zoals opgenomen in bijlage 2 (DMS2148441).

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 2 februari 2023.

Dossiernummer: 2636

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a vertical line with a loop at the top and a horizontal line crossing it.

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, featuring a stylized 'P' and 'H' followed by 'Daverveldt'.

dr. P.H.W.M. Daverveldt